

Näyttelypalkkiotyöryhmän kokous 3

Aika: 30.3.2021, klo 14.00-16.00

Läsnä:

Petra Havu, OKM/Kupo, pj.

Kirsi Kaunisharju, OKM/Kupo (este)

Hanna Kiiskinen, OKM/Kupo

Kimmo Levä, Museoliitto

Teemu Mäki, STS

Anna Rikkinen, Ornamo

Päivi Salonen, OKM/Kupo

Ulla Salmela, Museovirasto

Johanna Selkee, Kuntaliitto

Henri Terho, Taike

Eija Liukkonen, Museovirasto, toimi kokouksen sihteerinä

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen
2. Hyväksyttiin edellisen kokouksen 08.03.2021 pöytäkirja
3. Pyydetty tarkennukset ja täsmennykset edellisen kokouksen kohdan 4 asioihin:
Teemu Mäki 17.3.2021, Kimmo Levä 19.3.2021 ja Johanna Selkee 22.3.2021 ja 26.3.2021

Puheenjohtaja alusti keskustelua pyydettyjen kommenttien pohjalta.

Suomen Taiteilijaseura on esittänyt että tulevan mallin piiriin kuuluisivat kaikki suomalaiset taidemuseot ja valtio takaisi lisärahoituksen. Taidemuseoiden lisäksi mukana olisi muita vastaavia toimijoita, jotka järjestävät taidenäyttelyitä tai kuvataidetahtumia ja jotka saavat merkittävää rahoitusta valtiolta tai kunnilta. Muita toimijoita voitaisiin arvioida esimerkiksi niiden taiteellisen laadun ja alueellisen merkityksen perusteella. Lisäksi esimerkiksi viiden vuoden välein olisi haussa Nykyaidekeskuksen asema ja rahoitus vaikkapa kymmenelle sellaiselle toimijalle, jotka eivät museoiden ja muutaman muun vastaavan tapaan ole näyttelypalkkion piirissä.

Toinen vaihtoehto olisi, että edellä mainittu 'merkittävä rahoitus' mitattaisiin euromääräisesti, esim. kaikki organisaatiot, jotka saavat valtion ja/tai kunnan rahoitusta vähintään 50 000 € per vuosi (tai jokin toinen euroraja), tulisivat automaattisesti järjestelmän piiriin, eli niiden nykyistä

rahoitusta nostettaisiin sen verran, että näyttelypalkkion maksaminen onnistuu. Tällöin mitään erillistä hakeutumista tai kelpoisuuden todistamista ei tarvittaisi, vaan organisaatio pääsisi järjestelmän piiriin heti kun julkinen rahoitus ylittäisi tietyn rajan.

Suosituksia minimikorvauksiksi voidaan laatia yhteistyössä Suomen Taiteilijaseura, Ornamon ja Suomen museoliiton kesken, kuitenkin niin että valtion edustaja on mukana.

Suosituksia ovat käytännössä ainoa tapa, jolla Suomen museoliitto voi jäsenistöään ohjata. Suositusten lähtökohta on, että ne tuovat toteutuessaan lisäarvoa ja auttavat museoita menestymään sekä toiminnallisesti että taloudellisesti. Mallin hallinnoinnista on vastattava rahoituksen myöntävä ministeriö tai sen välittäjä, joka museoiden osalta olisi Museovirasto, mutta myös TAIKE ja ehdollisesti Suomen museoliitto. Tavoitteena hallinnollinen ketteryys, museoiden maksukykyyn huomioiminen ja se että rahoitus antaa näkymän vähintään kolmen vuoden aikajänteelle.

Johanna Selkee on lähettänyt kommenttinsa työryhmälle ja pitänyt kokouksen puheenjohtajan ja sihteeristön kanssa. Kuntaliitto kannattaa mallin suosittavuutta. Positiiviset kokemukset sekä käytön yleistymisen lisäävät käyttöönottoa paremmin kuin suora velvoite. On hyvä erottaa malli tekijänoikeudellisesta näyttelykorvauksesta. Palkkiosuosituksia toimitaisivat paremmin, koska minimistä usein tulee perustaso.

Saatujen kommenttien pohjalta on laadittu tämän kokouksen asialista ja ehdotus valmistelun jatkosta.

Käytiin keskustelua näyttelypalkkiomallin ja rahoituksen suhteesta. Puheenjohtaja totesi, että työn lähtökohta on se ettei ole tiedossa varmuutta rahoituksesta. Mallin vakiinnuttamiseen on osoitettu miljoona euroa. Hyvä edetä niin että laaditaan suosituksia ja ehdotus malliksi ilman rahoitusratkaisua. Kustannusvaikutukset ovat kuitenkin hyvä arvioida vaikkei niitä suoraan kytketä mallin ehdotukseen.

4. Suositus / velvoittavuus ja suhde tekijänoikeuskorvaukseen

Keskustelujen ja kommenttien pohjalta voidaan todeta, että mallin perusta on suositettavuudesta veloitettavuuden sijaan. Käytössä on keinoja edistää mallin käyttämistä kuten myönnettävä lisärahoitus ja klausulit avustuspäätöksiin.

Toinen lähtökohta on se, että pidetään näyttelypalkkiomalli erossa tekijänoikeudellisesta näyttelykorvauksesta. Suomessa toimiva käytäntö Kuvaston kanssa yhteistyössä.

5. Jatkovalmistelua Suomen Taiteilijaseura, Museoliitto ja Ornamo

Puheenjohtaja ehdotti, että yksityiskohtaisempaa valmistelutyötä jatkettaisiin kahdessa ryhmässä. Sihteeristö osallistuu valmisteluun kummassakin ryhmässä. Työryhmän jäsenet kannattivat jatkovalmistelua kahdessa ryhmässä. Ministeriön juristit tukevat osaltaan valmistelua työn edetessä.

Suomen Taiteilijaseuran, Museoliiton ja Ornamon valmisteluun tulisi:

- a. **Laatia ehdotus näyttelypalkkiomalliksi, joka sisältää ehdotukset korvauserusteiksi**
  - i. Mitä taiteilijan työtä malli koskee

- ii. Onko käytössä palkkiosuosituksset vai esim. minimipalkkiot
  - iii. Porrastetaanko maksut esim. näyttelyjärjestäjän koon / kävijämäärien suhteen?
- b. Tehdä ehdotus siitä, minkä toimijoiden tulisi kuulua mallin piiriin**
- i. Mitkä näyttelyjärjestäjät ovat mallin piirissä
  - ii. Keitä taiteilijoita malli koskee

Keskustelussa todettiin, että porrastusta voidaan tehdä monella tasolla esimerkiksi taiteilijan työmäärän mukaan. Taiteilijat voidaan rajata ammattitaiteilijoihin.

Rahoituksella pyritään kannustamaan ja suosittamaan se mistä ainakin pitäisi sopia. Malli toimisi etujärjestöjen yhteisenä hyvien käytäntöjen suosituksena.

Sovittiin valmistelukokous 8.4. klo 8-10.

6. Jatkovalmistelua OKM, Taike ja Museovirasto

- a. Tehdä ehdotus mallin hallinnoista**
  - i. Miten mallia hallinnoidaan?
  - ii. Rahoituksen periaatteet, etu- vai jälkikäteisyys & näyttelyjärjestäjän omavastuu %
- b. Tehdä ehdotus, kuinka mallin seuranta ja arviointi olisi tarkoituksenmukaista järjestää**
  - i. Miten seuranta järjestetään

Puheenjohtaja totesi, että mallin hallinnoinnista on saatu kommentteja mm. Museoliitolta ja käyty keskustelua Museoviraston kanssa jo aiemmin. Ministeriön ja Taiken välillä tullaan käymään tässä keskustelua. Selvitettävä on mm. mikä on tarkoituksenmukainen tapa hallinnoida ja myöntää rahoitusta. Yksityiskohtia on käytävä läpi eri käytäntöjen osalta mm. hakuilmoitukset, selvitykset ja omarahoitussuodet.

Käytiin keskustelua sen suhteen olisiko rahoitusta mahdollista huomioida museoiden valtionosuuksissa ja todettiin että on hyvä pitää nämä erillään mm. siksi, että rahoitus huomioi myös valtionosuuden ulkopuoliset toimijat.

Sovittiin valmistelukokous OKM ja Museovirasto 13.4. klo 15-16

7. Miten jatketaan kansainvälisten esimerkkien kanssa

Puheenjohtaja tiedusteli, haluaako työryhmä kansainvälisten esimerkkien mallien kuulemista mukaan keskusteluun. Henri Terho kommentoi, että olisi hyvä kuulla heidän arvioitaan sen suhteen kuinka mallit käytännössä toimivat ja missä ovat kehittämisen alueet ja mikä on mallien vaikuttavuus. Todettiin että tässä vaiheessa on riittävästi tietoa verrokeista. Asiaan voidaan palata valmistelun edetessä, jos tarpeen.

8. Mallin jalkautus ja viestintä

Puheenjohtaja totesi, että mallin jalkautusta on hyvä miettiä jo valmisteluvaiheessa. Viestintää on hyvä tehdä yhteistyössä ja eri toimijoiden kanavia ja rooleja hyödyntäen. Kuntaliitolla on luonteva rooli lähestyä kuntakenttää ja järjestöt voivat osaltaan suosittaa mallin käyttöönottoa. Myös päättäjiin voidaan vaikuttaa rahoituksen varmistamiseksi. Teemu Mäki ehdotti että ohjeistus ja suositukset voitaisiin keskittää taiteilijaseuralla käytössä olevaan www.nayttelypalkkio.fi domain

osoitteeseen. Todettiin että ohjeistuksen terminologiaan on kiinnitettävä erityistä huomiota (palkkio/korvaus).

Valmisteluvaiheessa on pidettävä myös Kansallisgalleriaa ajan tasalla.

9. Seuraava kokous 29.4.2021 klo 9-11

10. Puheenjohtaja päätti kokouksen